

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ט אדר ב תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 5:11 תל-אביב: 5:26 חיפה 5:17 מוצאי שבת: ירושלים: 6:24 תל-אביב: 6:26 חיפה: 6:25 ר"ת: 7:04

פרשת ויקרא איסור גזל

שלא להכשל בגזל ממון חברו !

נלמד מהפסוק: "אדם כי יקריב מכם" (פרק א-ב)

וכתב רש"י: "אדם" למה נאמר! מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל. עכ"ל.

מן הראוי לשוב ולחזור על היסוד החשוב והידוע שכתב הקב הישר (ח"א-פרק נב) בזה הלשון: "מי שאינו רוצה ליהנות מממון של חברו, ומכל שכן שאין רוצה בממון של גזל או ממון של גניבה, ומשאו ומתנו הוא באמונה, הוא איש צדיק וישר בוודאי! אבל כשהאדם רואה את חברו נושק התפילין ומתפלל, ואינו עוסק במשא ומתן באמונה, צריך להרחיק ממנו בכל מיני הרחקות! כי עיקר היראה והצידקות הוא בממון! וכל אדם שהוא עומד בצידקותו על ממון - זה הוא צדיק גמור! עכ"ל.

ואכן מצינו עד כמה נזהרו חז"ל בעניני ממון, כפי שמסופר בתלמוד ירושלמי (פאה פ"ז ה"ג) על רבי חנינא שהיה מוכר ב' מיני דבש, של דבורים ושל פירות, ופעם מכר בטעות לאנשים, דבש של פירות [אף שדבש דבורים עדיף].

לאחר כמה ימים, כשעברו שם אותם אנשים, הודיע להם על טעותו. אמרו לו, כי דבש זה שניתן להם הוא בדיוק הדבש שהיו צריכים לו, והוא טוב להם מדבש דבורים. ואף שנתברר לו עתה שלא הטעה אותם, בכל זאת לא אבה ליהנות מאותן המעות שקיבל עבור הדבש, ובנה מהם בית הכנסת.

וכך נוכחנו לראות גם בדורינו אנו, את גודל זהירותם של גדולי ישראל בממון הזולת, אף מעבר למקובל, כפי שסיפר הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א (מובא בספר חוט שני), שפעם לאחר נישואיו, נכנס לבית אביו (הסטייפלער) והוצרך לילך שם לבית הכסא, והשתמש שם בנייר טואלט. לאחר זמן הסתפק, האם היה מותר לו להשתמש בזה, שהרי יש נידון בפרסקים ובספרי האחרונים, האם מותר להשתמש בחפץ של חברו ללא רשות, אף באופן שודאי אם היה שואלו, היה מסכים.

וכפי שדנים בזה התוספות (ב"מ כב. ד"ה מר זוטרא עיי"ש), והש"ך (חור"מ סי' שנח סק"א) כתב להקל, וכך הסכים הנה"ב (המשפט) (סימן קנז ס"ד). אך הקצות החושן (סימן רט סק"ה וסימן רסב סק"א) חלק. וראה מחנה אפרים (ס"ב). ופתחי תשובה (אהע"ז סימן כח-טז).

ואף אם ננקוט שצריך רשות מפורשת ולא מספיק אומדנא, הרי פשיטא שבן הסמוך לשולחן אביו לפני הנישואין, מותר לו להשתמש בחפצי אביו ואין צריך רשות. אבל לאחר הנישואין, אולי לא לא באומדנא, אלא צריך רשות מפורשת. וסיפר רבי חיים שהלך לביתו והביא עמו חבילת נייר טואלט והניח שם בבית הכסא, מחמת הספק.

והנה כעבור שנה הבחין רבי חיים שהחבילה שהביא נשארה במקומה בלא שימוש, שאל על כך את אחותו (הרבנית ברזם) ואמרה לו: "האם אתה זה שהנחת שם? כמה צער גרמת לאבא (הסטייפלער) שלא ידע של מי זה, ולא הרשה להשתמש בזה, שמא מישהו שכח את זה שם, ולא יודעים מי הוא..."

[ולכאורה, הרי יש אומדנא דמוכח שהאב מרשה לבנו להשתמש בחפצי ביתו גם לאחר נישואיו. וכי יעלה על הדעת שהאב, השמח בביקור בנו (ואף ללא ידיעתו), לא ירשה לו להשתמש בכלים שבביתו וצ"ע].

נקי כפיים ובר לבב...

סוחר עשיר שנקלע לקשיים בא לפני הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ותינה את הסבך שנמצא בו. הוא ביקש עצה היאך להחליץ. התווה לו רבי בן ציון דרך פעולה. הלה התפעל כל כך ורשם לו במקום המחאה על סכום עתק.

משך רבי בן ציון ידו ברתיעה כאילו היתה זו גחלת לוהטת. "מה, אני גנב?! - זעק בחרדה. "אבל רואה חשבון היה נוטל סכום כפול ומכופל?! - טען הלה. השיב לו: "הוא למד והתמחה במשך שנים, משלם שכירות ומשכורות. בצדק נוטל. אבל אני? על מה?!"

רבי בן ציון לא הסכים בשום אופן לטוול כסף על עצות וגם לא על ברכות. כששאלוהו מדוע אינו נוטל, השיב: "מי אמר שהעצה תעזור והברכה תפעל? ואם לא, נמצאתי גזלן למפרע!!"

יגילו במלכם

עטים כשרים...

בחדרו של הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל בשיבת טשיבין, היו מונחים לפעמים עשרה עטים... ובארון כעשרים מחברות ריקות, ומיד עם הנחתם בחדר, הקפיד לציין את שמו ומשפחתו על כל העטים והמחברות...

הוא הסביר, כי נוהג כך מחשש של סרד גזל. כיון שלחברי החדר יש גם מחברות ועטים ושמא מחמת טיירות לימודו, לא יזכור, מה הוא עטו ומחברתו הפרטית, ושמא חלילה יכשל וישתמש בעט שלא שלו, ובמחברת של אחרים. "לכן אני יודע דבר אחד, כי מחברת ועט ששמי רשום עליהם הם שלי..."

ויאמר הנני

עלון "איש לרעהו" פרשת ויקרא-זכור הוקדש לעילוי נשמת

מרת זלדא ע"ה בת ר' חיים עבי ז"ל, אשת ר' יעקב קאפל עבי מנדל ז"ל

שיום היאהרצייט חל ביום שושן פורים ומנוחתה כבוד בהר הזתים ירושלים עיה"ק תובב"א

ת . נ . צ . ב . ה .

משפחת ר' נתן נטע אפטרגוט - אנטוורפן, בלגיה משפחת ר' יוסף בנימין הכהן - בני ברק, ישראל משפחת ר' מרדכי מנדל - וינה, אוסטריה

מעלה לאדם שמקטין עצמו ונוהג בענוה עם זולתו !

נלמד מהפסוק: "ויקרא אל משה" (פרק א-א)

וכתב בעל הטורים: א' ד"ויקרא" זעירא, שמה לא רצה לכתוב אלא "ויקר" כדרך שנאמר בבלעם, כאילו לא נראה לו השם אלא במקרה. ואמר לו הקב"ה לכתוב גם ב"אלף" וכתבה קטנה. והכלי יקר הביא מהילקוט: "אלף" דויקרא זעירא. "אלף" לשון לימוד כמו "ואאלפך חכמה" (איוב לג-לג) ורמז שאין הלימוד מתקיים אלא במי שמקטין עצמו.

כך דרך הצדיקים, כל זמן שהקב"ה מוסיף להם כבוד וגדולה, הם מוסיפים בעצמם שפלות וענוה. והזהרנו בזה ע"י שלמה המלך וקהלת פרק י-ד, "אם רוח המושל תעלה עליך מקומך אל תנח" ופירש האלשיך הק': אם עלית להיות מושל, מקומך אל תנח וברח מן השררה.

להנהיג זו מצא הגרי"ז **סולובייצ'יק** זצ"ל רמז בפסוק הנאמר על מרדכי הצדיק בסיום מגילת אסתר: "כי מרדכי היהודי משנה למלך... ודובר שלום לכל זרעו". למדנו מכאן - אומר הגרי"ז - שאף שמרדכי עלה למעלה ונעשה "משנה למלך", למרות זאת לא נהג בהתנשאות, אלא "השפיל" עצמו והיה אומר "שלום" ל"כל זרעו" - לכל ילד וילד.

גבהות הלב מסכנת את דרגתו הרוחנית של האדם. כך למד המשגיח הגה"צ **רבי מאיר חדש** זצ"ל מדברי המדרש (ב"ר פ' פא-ב) כפי שהעיד תלמידו ומקורבו של המשגיח **רבי צבי טאובר** שליט"א על עובדה מעניינת שהייתה עמו, וכך סיפר:

"**רבי מאיר** נהג למסור שיחות בישיבה כשהוא עומד במקומו במזרח ולא היה עולה לבמה שעל יד ארון קודש לדבר. כשהוקמה ישיבת עטרת ישראל, הפציר בו מאוד חתנו הגאון **רבי ברוך מרדכי אזרחי** שליט"א שימסור את שיחותיו על הבמה ליד ארון קודש, אך רבי מאיר עמד בסרובו שוב ושוב.

"**ניגשתי** לרבי מאיר ושאלתי אותו מה הסיבה שאינו מוכן לעמוד על הבימה. וכך השיב לי: חז"ל מספרים במדרש על רבינו הקדוש, שעבר בעיר הנקראת סימניא ויצאו אנשי העיר לקראתו וביקשו, תן לנו אדם אחד שיהיה מקרא אותנו ושונה לנו ודן את דיננו. נתן להם רבי את לוי בר סיסי שיהיה להם לרב. הם עשו לו בימה גדולה ומפוארת והושיבו אותו למעלה. ולפתע נתעלמו דברי תורה מפיו... שאלו אותו שלוש שאלות ולא ידע להשיב עליהן.

השכים לוי בבוקר והלך לו אצל רבי הקדוש אשר שאלו מה עשו לך אנשי סימניא? אמר לו: אל תזכירני צרתי, שלוש שאלות שאלו אותי ולא יכולתי להשיבן וסיפר לרבי את שלוש השאלות. והנה לפתע ידע הוא עצמו להשיב עליהן.

שאל אותו רבי: אם ידעת, למה לא השבת עליהן כמו שהשבת לוי? אמר לו: עשו לי בימה גדולה והושיבו אותי עליה, וגבהה רוחי עלי ונתעלמו ממני דברי תורה. ע"כ דברי המדרש. מדברי חז"ל אלו למד המשגיח רבי מאיר חדש את הסכנה הרוחנית שישנה ב"עשו לי בימה גדולה"...

המקטין עצמו...

הגאון רבי יחיאל יעקב וינברג זצ"ל (בעל השרידי אש) השתתף בסעודת הפורים במחיצת רבו הגה"צ רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל וכך סיפר ברשימת זכרונותיו: "רבי נפתלי היה מקיים את יום הפורים בשתיית משקה ומתבל שתייתו בשיחות וסיפורים על רבו (הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל) וחבריו הגדולים. לנו התלמידים הורשה אז לבלות במחיצתו הנעימה והמעניינת ללא כל מגבלה כל שהיא. הוא הרבה אז לספר בשבחם של רבו ותלמידיו הגדולים.

העזתי פני מתוך בדיחות הדעת שבשתיה מרובה ושאלתי: "ומה אמר הרבי עליך?" רבי נפתלי הביט בי בתמיהה והפליט: "סבור אתה כי בפורים מותר להתלוצץ אף באדם זקן? באמת בושה תכסה את פני, שגדולים אלו חשבו אותי כאחד מהם, משום שעמדתי אצלם בשעת דרשותיו של רבינו הגדול... אמנם הם האירו לי פנים, אך מי כמוני יודע כי היה זה משום רחמנות לאדם מועט כמוני, שלא הגיע אף לקרסוליהם... אבל בכ"ז העמידה במחיצת גדולים מביאה תועלת".

המשכתי לשאול בעזות פנים פורימית: "והרי שמך מפורסם בכל העיר והסביבה והכל מתאוים לראותך? רבי נפתלי השיב בענות חן שכולה תמימות: "הכל בשביל כבוד הרבי שבטעותם חושבים אותי לתלמידו. והפרסום בא לי בגלל זוגתי הצנועה שאופה חלות מהודרות לכבוד שבת, וכל הנשים מהללות את מעשי ידיה ומספרים בשבחה ואז היא מספרת בשבחי, למרות שאין לי כל יד בכל הכבוד והפרסום הזה ואיני ראוי לו כלל".

משים עצמו כמי שאינו...

סיפר ת"ח מתלמידי ישיבת חברון בתקופה שלפני שנות דור: "כשביקרתי אז בארה"ב, קיבלתי סכום כסף נכבד על מנת להעבירו אל "המקובל הגדול ביותר החי בירושלים". בשובי ארצה, הפנו אותי לישיבת פורת יוסף שהייתה אז בעיר העתיקה. טפסתי את כל גרם המדרגות הארוך של הישיבה, וביקשתי לדעת מיהו "המקובל הגדול ביותר החי בירושלים".

הכל הפנו אותי ליהודי צדיק בשם **רבי אפרים כהן**, הוא ישב באחד מחדרי הישיבה ועסק בתלמודו. הלכתי אליו עם סכום הכסף וסיפרתי לו על השליחות. האיש הרים את ראשו ותמה: "מי שלח אותך אלי?! הוא לא הסכים להגדרה שטפלו אליו, והבהיר לי כי נפלה כאן טעות.

לפי הבעת פליאתו וגודל תמיהתו עלי, הייתי אכן משוכנע לתומי כי אין ספק שיש כאן טעות ולא זה האיש. חזרתי שוב לעלות ולרדת במדרגות הרבות הלך ושוב, שאלתי כאן ושם. אך לתדהמתי בכל מקום שמעתי את אותה התשובה: זהו האיש, הוא ולא אחר. אליו תלך. "לא היה עליך להאמין לו"...

"**בלית** ברירה שבתי אליו וסיפרתי לו שוב דברים כהווייתן. הוספתי ושחתי לו את צערי: "מסרו לי כי הכסף אמור להגיע לאדם המוגדר כך וכך... והכל מעידים שהוא זה, ואילו הוא מסרב ליטול, ובין לבין נותר הכסף אצלי כאבן שאין לה הופכין. ואת שליחותי אינני ממלא".

"**לשמע** הדברים נכמרו רחמיו עלי. היה נראה שנכנע לדעת הציבור ונטל את הכסף ושב לתלמודו... מה עשה עם הכסף? האם השאירו אצלו? או שמא העבירו למי שלדעתו הוא מקובל הגדול ביותר? אינני יודע"...

וילכו שניהם יחדיו

"תתפללו עלי שאשוב בתשובה..."

כ"ק האדמו"ר מאלכנסדר רבי יחיאל דנציגר זצ"ל, היה משנן לעצמו ולאלו שבאו להסתופף בצילו, ברוב ענוותנותו, כי אינו ראוי לאיצטלא זו ששמו עליו.

בשנה הראשונה להיותו אדמו"ר, הגיע בערב יום כפור השכם בבוקר לבית המדרש וקרא בקול חנוק מבכי: "אחי ורעי, אתם באים אלי במצוקת ליבכם, אולם מצוקת לבי גדולה יותר, כי אני צריך לשוב בתשובה. הייתי צריך ללכת לכל האכסניות שבעיר אשר בהם מתאכסנים החסידים שבאו אלי, ולבקש מהם שיתפללו עלי. ועתה כיון שכולם נמצאים כאן הנני מבקש מכם שתתפללו עלי שאוכל לשוב בתשובה שלימה".... כל הקהל שמילא את בית הכנסת פרץ בבכי נרגש.

מגדוה"ח

להוכיח ולמחות [בדרכי נועם] על כל חטא ועול שרואה אצל הזולת כדי להסיר ממנו מכשול !

נלמד מהפסוק: "חטאת הקהל הוא - אשר נשא יחטא" (פרק ד-כא, כב)

וכתב בעל הטורים: חטאת הקהל הוא וסמיך ליה אשר נשא יחטא, לומר כל שבידו למחות ואינו מוחה מעלה עליו הכתוב כאילו הוא חטא. עכ"ל. וכמו שאמרו חז"ל (שבת נד:): כל מי שאפשר לו למחות באנשי ביתו ולא מיחה, נתפס על אנשי ביתו [נכשל בעוונם], באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו נתפס על כל העולם. וכן מבואר בגמרא (סנהדרין כח) מי שיש בידו למחות בחברו ואינו מוחה נכשל בעוון חברו.

כתב המאירי בפירושו (ברכות ז:): תלמיד חכם שבידו למחות, ראוי שירגיש וישגיח בעניני העיר. ואם רואה רשע בתקפו שהוא פורץ גדר המצוות ופורק עולו מעליו, ראוי לו להתגרות בו ולא יחוש לנזק או להפסד. ומכל מקום, כל שהוא מחמת תביעות ודברים שלא מן הדת, יתרחק ממנו כמה שיוכל ואל יתגרה בו כלל, שלפעמים הצלחה גוברת ברשעים עד שפרגוד הצדיק ננעל בפניהם.

נמצאנו למדים שבכל מחאה שעושים, יש לבחון בחכמה ובזהירות יתירה את התוצאה שתוצר ממנה שלא תגרום נזק במקום תועלת. ונביא כדוגמא לכך, מענינא דיומא הבא עלינו לטובה, ממגילת אסתר, כפי שסח פעם **החזון איש** באירוניא:

"חז"ל אמרו (מגילה טז): שכאשר אסתר אמרה "איש צר ואויב..." הצביעה לעבר אחשוורוש, אך באותו רגע בא מלאך וסטר ידה כלפי המן. ולכאורה כיצד יתכן שבשעה הרת גורל לכל עם ישראל, תהיו אסתר לעשות דבר מסוכן כזה, לפגוע בכבוד המלך? הלא בהצבעה זו היתה ממיטה עלינו אסון?!

אלא - אמר החזו"א - צדקת זו היתה כל כולה אמת. לא היתה יכולה בשום פנים להתאפק מלומר את כל האמת, בא מלאך ה' וחיפש שלטובת ישראל בהכרח לפעמים לכסות מעט מן האמת ולא לגלות הכל...

ואמנם נשאל הגריי זילברשטיין שליט"א (בחשוקי חמד - סוכה): האם חייבים למחות כאשר המחאה עלולה לגרום נזק ממוני? והשיב מדברי הרמ"א (יו"ד סימן שלה-מח) שאעפ"י שחייב אדם למחות בעוברי עבירה, וכל מי שאינו מוחה ובידו למחות נתפס באותו עוון, מכל מקום, אין אדם חייב להפסיד ממון על זה. לפיכך נהגו להקל מלמחות בעוברי עבירה שיש לחשוש שיהיו עומדים על נפשנו ומאודינו.

להעמיד בדת על תילה...

הגאון רבי יצחק יחיאל יעקובוביץ זצ"ל (רבה של הרצליה) שנסתלק מעימנו בתקופה האחרונה, היה לוחם מלחמות ה' להעמיד את הדת על תילה בתוככי הרצליה, עשה זאת בדרכי נועם, אך גם בתקיפות הדעת ללא חת וללא פשרות, וזכה לסייעתא דשמיא בכל פעולותיו, וכדוגמא הבאה:

במרכז העיר היתה מאפיה שפתחה בהתרסה מחוצפת את שעריה בשבת אחרי הצהרים. נכנס הרב למאפיה ונעמד מול בעל המאפיה שהיה גברא אלימא וקרא: "מחלליה מות יומת!" לתדהמת הכל, אחר מספר ימים מת בעל המאפיה... הרב הלך לבית האבלים ללא פחד ומורא, כדי לנחם... הוא ציין שיש לנפטר זכות שקידש שם שמים במותו. חלק מבני המשפחה התעוררו לחזור בתשובה...

באחת השנים בשביעי של פסח אחה"צ נודע לרב על חנות פלאפל שמוכרת כבר חמץ. יצא הרב עם כמה אנשים למחות בקול שזה איסור כרת. בעל החנות ניגש לרב וכמעט הכהו. אך הרב המשיך לזעוק בקול גדול שאסור למכור חמץ... והחנות נסגרה.

"והשיב את הגזילה"

הנכשל בגזל ח"ו, עליי להשיב את הגזילה !

נלמד מהפסוק: "והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזילה אשר גזל" (פרק ה-כג)

ו**כתב הרמב"ם** (פ"א מגזילה א-ב): כל הגוזל את חברו שוה פרוטה, עובר בלא תעשה שנאמר "לא תגזול". ואין לוקים על לאו זה שהרי הכתוב ניתקו לעשה שאם גזל חייב להחזיר שנאמר והשיב את הגזילה אשר גזל זו מצות עשה...

ספק מענין הציע הגאון רבי אלעזר סגל לנדא זצ"ל (בספרו יד המלך): הגזול את חברו ובא אדם אחר והשיב לנגזל עבורו, האם קיים הגזלן בהשבתו של אחר את מצות עשה של "והשיב את הגזילה אשר גזל" אשר חל על הגזלן בעת שגזל?

והנה אם הלה השיב את החפץ עצמו, הרי פשיטא שיצא בזה הגזלן ידי חובת "והשיב". אך אם נאבד החפץ הגזול ונתחייב הגזלן בתשלומי דמים, והאחר שילם משלו, האם יצא הגזלן ידי חובה, שהרי למעשה לא הפסיד הנגזל וממילא לא חייב הגזלן, או שחייב התשלום עדיין מוטל על הגזלן עצמו, ומה ששילם השני הוא כמתנה בעלמא?

בספר יסוד ושורש העבודה מובא: ראוי לו לאדם לוותר משלו מאה זהובים, מלהעמיד עצמו בספק גזילת פרוטה אחת, כי על העוון החמור הזה נסגרים לבני אדם שערי תשובה, עד ששיב את הגזילה, וזה כולל כל ממון שבא לידי שלא כדין השו"ע.

גילוי מן השמים...

סיפר הגאון רבי מאיר גריינימן שליט"א: תקופה מסויימת לאחר הסתלקותו של אביו הגאון רבי שמואל זצ"ל שהיה עמל בתורה מתוך הדחק, הגיע בחלום לבנו הגאון רבי חיים זצ"ל וגילה לו כי הוא עתיד לעלות בשמים לעולמות גבוהים, אבל לא נותנים לו להכנס כי אומרים שהוא חייב ששים דולר לחנות תכשיטים באמריקה. הוא קנה שם תכשיטים בערב יום טוב לבני הבית ועדיין לא שילם עליהם, ונשאר חייב כסף. רבי שמואל גם נתן לו את הכתובת של חנות התכשיטים בבורו פארק.

הבן שלח מיד שליח שיצא לחנות הזו עם הכסף לפירעון החוב. הוא אמר לבעל החנות כי הוא חייב ששים דולר על תכשיטים שקנה כאן רבי שמואל גריינימן. בעל החנות פתח את ספרי החובות ואמר לו לתדהמתו: "אצלי בחנות אין חוב מגריינימן. אין דבר כזה".

התחנן השליח: "ר' יהודי תרחם עלינו. זה לא פשוט. תחפש שוב אולי בכל זאת יש..." חזר בעל החנות וטרח להביא את הספרים הישנים ואכן מצאו כתוב "רבי שמואל גריינימן חייב ששים דולר"... בהתרגשות וברתת שילם השליח את החוב. **יחי ראובן ח"א**

השבה לחומרא...

אחרי שסיים הצדיק רבי שלמאן מוצפי זצ"ל שמונה עשרה שנה של ניהול עסקי "בית מנחם" בבגדד, חשש, שמא אירח פעמים אורחים פרטיים במשרדו להגיש להם כיבוד-מה, או שמא כיבד אורח, שבא לעסקים, מעבר לנוהג המקובל והפריז בהוצאות הכיבוד. אם יבקש את מחילת הבעלים ודאי ימחלו לו בלב שלם, אלא שבכל זאת רצה להחמיר על עצמו ולא לסמוך על המחילה.

חישב רבי שלמאן ומצא כי אם ייצא מתוך נקודת הנחה שמידי יום ביומו ביקרו אורחים במשרדו, יגיע לסכום של כמאה דינרי זהב, ואולם אם יפקיד סכום גדול כזו בקופה ירגישו ביתרה ויחזירו לו. מה עשה? קנה בולי דואר בשווי מאה דינרים והניחם בכספת המשרד, ואיש לא הרגיש בדבר.

עולמו של צדיק

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

"מסיכה" לא רק לפורים!

אבל התמורה שהוא - מוישה מבקש: תקבע איתי חברותא למשך חודש!

דוד כמעט התעלף מהרעיון. "לא הבנתי, אתה רוצה שאני אהיה החברותא שלך?"

כן. השיב מוישה - שמעכשיו נקרא לו מוֹיֶשֶׁה הצדיק. אני רוצה שאתה תהיה החברותא שלי, פה בבית הכנסת, ואז ניסע לחו"ל לקברי צדיקים!

וכך הווה.

שניהם התחילו ללמוד וללמוד. כך מידי יום, שעות רבות.

* * *

במקביל החלו מכריו של דוד לתמוה לפרש השינוי הפתאומי שחל בו. פתאום הוא אומר 'בוקר טוב!' פתאום הוא רוצה להתארח! פתאום הוא שכח לרטון! פתאום הוא אפילו יודע לחייד!

כל השינויים הללו התרחשו בו עוד לפני הנסיעה לחו"ל. אבל כשחזר מהתפילות הארוכות בקברי הצדיקים כבר ממש לא היה ניתן לזהות שמדובר באותו דוד ממורמר.

לא יאמן כי יסופר!

חצי שנה בלבד חלפה מאז שמוישה הצדיק "התלבש" על דוד ו...כן! הפעם זה לא נעצר עם הברור הראשון.

דוד התחתן. הקים בית נאמן בישראל. וכיום הוא אבא נפלא לילדים שיושב ושוקד על תלמודו בכלל אברכים.

והכל בזכות מיי? בזכות אדם אחד שהשכיל להציל נפש מישראל. ש"בסך הכל" קבע איתו חברותא, אבל חיבר אותו - ואת כל הדורות שאחריו - לחיים מאושרים!

וכי מוישה הצדיק לא הבחין שדוד ממורמר? וכי כפיות הטובה לא הציקה לו? אבל הוא ידע שמאחורי ה"מסיכה" מסתתר נפש פגיעה שהקימה סביבה "חומות של הגנה" בדמות מרמור ואגרסיביות. הוא התעלם מכך והצליח לבקוע מבעד למסיכה!

מעשה שהיה כך היה!!!

למרות שטשטשתי את הפרטים - מבהיר שולח הסיפור - היה ונותר אמיתי לחלוטין!

אז כך. מדובר באדם שהכרנו. רווק, בן ארבעים. נסיבות חייו לא היו פשוטות כלל ועיקר. תארו לעצמכם; בחור מבוגר כל-כך שלהוריו לא פשוט לתמוך בו כי הם עצמם שקועים בבעיות בריאות קשות ביותר. ובכלל, הם מאושפזים המון בבתי-חולים וכלל לא נמצאים בבית.

נקרא לו דוד לצורך הענין. הוא הסתובב כטיפוס ממורמר ביותר, אבל את המרמור לא שמר לעצמו אלא, איך נאמר, היה מחלק אותו בנדיבות... לדוגמא; היה עונה לאנשים בצורה לא יפה. מיישהו מזמין אותו לשבת, ומה התגובה לה הוא זוכה? "עזוב אותי, אני לא צריך את הטובות שלך. מה, אחר כך תבקש ממני כסף - אין לי כסף!"

כל מי שנתקל בו, הגיע עד מהרה למסקנה שמדובר באדם ממורמר וכפוי טובה. אף פעם לא אמר תודה על שום דבר. ואצלו תמיד זמן זה לא זמן. קובעים איתו שעה, והוא מקפיד לאחר. לא פלא שהצטייר כבן אדם מאוד לא אחראי.

* * *

אז מה עם שידוכים? שאלה טובה. פה ושם היו אנשים שניסו להציע לו שידוכים, אבל אצל כל מי שניסו לברר עליו יצאו עם תחושה שבעצם אין לאף אחד שום מילה טובה לומר עליו. ממורמר וכפוי-טובה, מה צריך יותר מזה כדי לעשות 'אחורה-פנה'?

וכאן אני מרגיש חובה לציין, שאני דווקא כן זיהיתי אצל דוד נקודה מאוד טובה: עזרה לאנשים נכים. מתי שהוא פגש בן-אדם בכיסא גלגלים וכדומה, הוא היה הראשון לעזור. ואם נעשה איזה עוול לנכה שחיכה לאוטובוס או למונית, הוא היה הראשון להתייצב לימינו. זה ממש כאב לו. אבל חוץ מהנקודה הזו - כלום. שכר דירה, נעל את הדלת בכעס וחי רק עם עצמו.

* * *

מוישה היה אחד ויחיד, שניסה ליצור קשר עם דוד ולא התייאש מהתגובות החוזרות ונשנות. הוא הציע לדוד שצריך לנסוע לקברי צדיקים בחו"ל, ודוד דחה את ההצעה ב"אין לי כסף". אמר מוישה שהוא יכול לסדר לו את זה מאוד בזול,

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il